

Sygn. akt: II AKa 573/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący	SSA Michał Marzec
Sędziowie	SSA Iwona Hyła (spr.) SSO del. Adam Synakiewicz
Protokolant	Agnieszka Przewoźnik

przy udziale Prokuratora Prok. Rej. Częstochowa-Północ Mirosławy Kaczmarzyk

po rozpoznaniu w dniu 22 marca 2018 r. sprawy

1. **R. K.** s. K. i Z., ur. (...) w P.

oskarżonego z art. 258 §1 i 3 kk; art. 18 §1 kk w zw. z art. 13 §2 kk w zw. z art. 279 §1 kk i art. 65 §1 kk i inne

2. **P. O.** s. E. i A., ur. (...) w C.

skarżonego z art. 258 §1 kk; art. 13 §1 kk w zw. z art. 279 §1 kk przy zast. art. 64 §2 kk i art. 65 §1 kk i inne

3. **P. S.** s. W. i E., ur. (...)

w C.

oskarżonego z art. 13 §2 kk w zw. z art. 279 §1 kk przy zast. art. 64 §1 kk i inne

na skutek apelacji obrońców oskarżonych

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 11 lipca 2017 roku

sygn. akt II K 3/15

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 8 w odniesieniu do P. O. w ten sposób, że sformułowanie: „karę łączną” zastępuje określeniem: „jedną karę”;

2. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3. zwalnia oskarżonych od ponoszenia kosztów sądowych postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa.

SSA Iwona Hyła SSA Michał Marzec SSO del. Adam Synakiewicz

Sygn. akt II AKa 573/17

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Częstochowie wyrokiem z dnia 11 lipca 2017 r. w sprawie o sygn. akt II K 3/15 uznał oskarżonych R. K., P. O. i P. S. za winnych popełnienia następujących przestępstw i ciągów przestępstw:

1) oskarżonego R. K. za winnego popełnienia ciągu przestępstw szczegółowo opisanych w punktach II, VI, VII, IX, XI, XII części wstępnej wyroku z tą zmianą, że wyeliminował z opisu czynów sformułowania „jako zorganizowana grupa przestępcza” oraz „wykorzystując uzależnienie osób w ramach hierarchiczności i podziału zadań w grupie” oraz że wartość szkody z punktu VI to kwota 2500 zł i przyjął, że czynu z punktu II dokonał wspólnie i w porozumieniu z A. B., S. Z. i K. J. (1), czynu z punktu VI wspólnie i w porozumieniu z M. G. i P. O., czynów z punktów VII i VIII wspólnie i w porozumieniu z M. G. i P. O., zaś czynów z punktów IX i XI wspólnie i w porozumieniu z M. G., P. O., P. S. i A. S. i przyjął, że czyn opisany w punkcie II wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k., czyny opisane w punktach VI, VII, IX części wstępnej wyroku wyczerpują znamiona przestępstwa z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k., czyn opisany w punkcie XI części wstępnej wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k., zaś czyn z punktu XII części wstępnej wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k., za co na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i art. 33 § 2 i 3 k.k. wymierzył mu karę 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 150 stawek dziennych po 50 zł,

2) oskarżonego R. K. za winnego popełnienia czynów opisanych w punktach III, IV, VIII, X, XIII części wstępnej wyroku z tą zmianą, że wyeliminował z opisu czynów sformułowania „jako zorganizowana grupa przestępcza” oraz „wykorzystując uzależnienie osób w ramach hierarchiczności i podziału zadań w grupie” i przyjął, że czynu z punktu III dokonał wspólnie i w porozumieniu z A. B., K. J. (1) i S. Z., czynu z punktu IV wspólnie i w porozumieniu z M. G., czynów z punktu VIII i X wspólnie i w porozumieniu z M. G., A. S., P. S. i P. O. oraz że czyny te stanowią ciąg przestępstw, przy czym czyny opisane w punktach II, VIII, XIII części wstępnej wyroku wyczerpują znamiona przestępstw z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k., za co na podstawie art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i art. 33 § 2 i 3 k.k. skazał go na karę 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 150 stawek dziennych po 50 zł,

3) oskarżonego R. K. za winnego popełnienia czynu opisanego w punkcie V części wstępnej z tą zmianą, że z opisu czynu wyeliminował sformułowanie „jako zorganizowana grupa przestępcza” oraz „wykorzystując uzależnienie osób w ramach hierarchiczności i podziału zadań w grupie” i przyjął, że czynu dokonał wspólnie i w porozumieniu z M. G. i P. O., czym wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k. za co na mocy art. 280 § 1 k.k. i art. 33 § 2 i 3 k.k. wymierzył mu karę 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności i karę grzywny w wysokości 20 stawek dziennych po 50 zł. Następnie na mocy art. 86 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 91 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego karę łączną 3 lat pozbawienia wolności i karę łączną 200 stawek dziennych po 50 zł grzywny.

4) oskarżonego P. O. uznał za winnego popełnienia czynów opisanych w punktach XV, XVII, XVIII, XIX i XX części wstępnej wyroku z tą zmianą, że wyeliminował z opisu czynów sformułowania „jako zorganizowana grupa przestępcza” oraz ustalił, że wartość szkody z punktu XVII to 2.500 zł, a nadto przyjął, że czynów z punktów XV i XVIII dokonał wspólnie i w porozumieniu z M. G., A. S. i R. K., czynu z punktu XVII dokonał wspólnie i w porozumieniu z R. K. i M. G., czynów z punktów XIX i XX wspólnie i w porozumieniu z A. S., M. G., P. S. i R. K., a nadto że czynów tych dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia ostatniej kary w rozmiarze powyżej 1 roku za umyślne przestępstwo podobne, będąc skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie III K 554/07 za czyny z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i art. 64 § 1 k.k. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz wyrokiem Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 23 września 2005 r. w sprawie o sygn. akt IV K 461/05 za czyn z art. 280 § 1 k.k. na karę 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności, objętych następnie wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 1 kwietnia 2009 r. w sprawie IV K 752/08, którym wymierzono mu karę 3 lat pozbawienia wolności, którą odbywał od 14 kwietnia 2005 r. do 15 kwietnia 2005 r., od 9 stycznia 2007 r. do 26 kwietnia 2007 r., od 7 grudnia 2007 r. do 4 listopada 2008 r. i od 16 czerwca 2010 r. do 20 września 2010 r. i przyjął, iż stanowią one ciąg przestępstw, przy czym czyn opisany w punkcie XV części wstępnej wyroku wyczerpuje znamiona przestępstwa

z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k., za co na mocy art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i art. 33 § 2 i 3 k.k. skazał go na karę 1 roku i 7 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 50 stawek dziennych grzywny po 20 zł.

5) oskarżonego P. O. za winnego dokonania czynów opisanych w punktach XVI i XXI części wstępnej wyroku z tą zmianą, iż z opisu czynu z punktu XVI części wstępnej wyroku eliminuje sformułowanie „jako zorganizowana grupa przestępcza” i przyjął, że czynu z punktu XVI dokonał wspólnie i w porozumieniu z M. G., A. S., P. S. i R. K., zaś czynu z punktu XXI wspólnie i w porozumieniu z A. S., a nadto przyjął, że czynów tych dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia ostatniej kary w rozmiarze powyżej 1 roku za umyślne przestępstwo podobne, będąc skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie III K 554/07 za czyny z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i art. 64 § 1 k.k. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz wyrokiem Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 23 września 2005 r. w sprawie o sygn. akt IV K 461/05 za czyn z art. 280 § 1 k.k. na karę 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności, objętych następnie wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 1 kwietnia 2009 r. w sprawie IV K 752/08, którym wymierzono mu karę 3 lat pozbawienia wolności, którą odbywał od 14 kwietnia 2005 r. do 15 kwietnia 2005 r., od 9 stycznia 2007 r. do 26 kwietnia 2007 r., od 7 grudnia 2007 r. do 4 listopada 2008 r. i od 16 czerwca 2010 r. do 20 września 2010 r. i przyjął, iż stanowi on przestępstwo z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k., za co na podstawie art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. i art. 33 § 2 i 3 k.k. skazał go na karę 2 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności i karę grzywny 20 stawek po 20 zł,

6) oskarżonego P. O. za winnego dokonania czynu opisanego w punkcie XXIII części wstępnej wyroku z tą zmianą, iż ustalił, że oskarżony działał wspólnie i w porozumieniu z M. G., czym wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 288 § 1 k.k. za co na mocy tego przepisu skazał go na karę 9 miesięcy pozbawienia wolności. Następnie orzekł karę łączną pozbawienia wolności i karę łączną grzywny na mocy art. 86 § 1 i 2 k.k. i art. 91 § 2 k.k. w wysokości 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności i 100 stawek dziennych po 20 złotych.

7) oskarżonego P. S. uznał za winnego popełnienia czynów opisanych w punktach XXIV i XXV części wstępnej wyroku z tą zmianą, że z opisu czynów wyeliminował sformułowanie „jako zorganizowana grupa przestępcza” i przyjął, że czynów tych dopuścił się wspólnie i w porozumieniu z A. S., M. G., P. O. i R. K. oraz przyjął, że czynów tych dopuścił się w ciągu 5 lat odbycia kary pozbawienia wolności w wymiarze powyżej 6 miesięcy za umyślne przestępstwo podobne, będąc skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 28 sierpnia 2007 r. w sprawie XVI K 331/07 za czyn z art. 286 § 1 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, którą odbył w okresie od 27 kwietnia 2010 r. do 27 października 2010 r. oraz wyrokiem Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 13 września 2007 r. w sprawie o sygn. akt IV K 628/07 za czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. na karę 1 roku pozbawienia wolności, którą odbywał w okresie od 10 września 2009 r. do dnia 27 kwietnia 2010 r. i od dnia 27 października 2009 r. do 12 marca 2011 r. objętych następnie wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 22 stycznia 2016 r. w sprawie II K 168/15, którym wymierzono mu karę łączną 5 lat pozbawienia wolności i przyjął, że czyny te stanowią ciąg przestępstw, przy czym ustalił, że czyn z punktu XXIV wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 13 § 2 k.k. w związku z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., zaś czyn z punktu XXV wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na mocy art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i art. 33 § 2 i 3 k.k. skazał go na karę 2 lat pozbawienia wolności i karę grzywny 400 stawek dziennych po 20 zł,

8) oskarżonego P. S. uznał za winnego dokonania czynu opisanego w punkcie XXVI części wstępnej wyroku i przyjął, że czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat odbycia kary pozbawienia wolności w wymiarze powyżej 6 miesięcy za umyślne przestępstwo podobne, będąc skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 28 sierpnia 2007 r. w sprawie XVI K 331/07 za czyn z art. 286 § 1 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, którą odbył w okresie od 27 kwietnia 2010 r. do 27 października 2010 r. oraz wyrokiem Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 13 września 2007 r. w sprawie o sygn. akt IV K 628/07 za czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. na karę 1 roku pozbawienia wolności, którą odbywał w okresie od 10 września 2009 r. do dnia 27 kwietnia 2010 r. i od dnia 27 października 2009 r. do 12 marca 2011 r. objętych następnie wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 22 stycznia 2016 r. w sprawie II K 168/15, którym wymierzono mu karę łączną 5 lat pozbawienia wolności i przyjął, że wyczerpał on znamiona przestępstwa z art. 230 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,

za co na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 33 § 2 i 3 k.k. wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności oraz 10 stawek dziennych grzywny po 20 zł.

Następnie na mocy art. 86 § 1 i 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego P. S. karę łączną 2 lat pozbawienia wolności i karę łączną grzywny 50 stawek dziennych po 20 zł. Na mocy art. 63 § 1 k.k. zaliczył temu oskarżonemu okres tymczasowego aresztowania w sprawie od dnia 1 marca 2013 r. godz. 9.00 do dnia 13 maja 2014 r.

Na mocy art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonych obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę:

- od oskarżonego R. K. kwotę 10.000 zł na rzecz Z. G.
- od oskarżonych R. K. i P. O. kwoty po 750 zł na rzecz M. i Z. M.
- od oskarżonych R. K. i P. O. kwoty po 400 zł na rzecz Parafii Rzymskokatolickiej (...) w R.
- od oskarżonego R. K. kwotę 500 zł i od oskarżonych P. O. i P. S. kwoty po 750 zł na rzecz K.K.
- od oskarżonego P. O. kwotę 12.000 zł na rzecz K. K. i M. K.
- od oskarżonego P. O. kwotę 5000 zł na rzecz Z. B.
- od oskarżonego P. S. kwotę 4000 zł na rzecz M. T..

Następnie Sad Okręgowy w Częstochowie orzekł w przedmiocie dowodów rzeczowych, zasądził stosowne wynagrodzenia na rzecz obrońców z urzędu i zasądził od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa opłaty sądowe, zwalniając ich od ponoszenia wydatków, którymi obciążył Skarb Państwa.

Apelacje wnieśli obrońcy oskarżonych R. K., P. O. i P. S..

Obrońca oskarżonego R. K. zaskarżył wyrok w następującej części:

- w punkcie 2 w zakresie uznania go winnym przestępstw w nim wymienionych, za wyjątkiem czynu opisanego w punkcie IX części wstępnej wyroku,
- w punkcie 3 w zakresie uznania go winnym przestępstw w nim wymienionych poza czynami opisanymi w punktach IV i VIII części wstępnej wyroku,
- w punkcie 4 w całości,
- w punkcie 5 w zakresie wymiaru kary łącznej,
- w punkcie 16 w zakresie obowiązku naprawienia szkody na rzecz Parafii Rzymskokatolickiej w R.,
- w punkcie 21 w zakresie opłaty zasądzonej od oskarżonego.

Wyrokowi postawił następujące zarzuty:

- w punktach 2, 3 i 4 obrazę przepisu prawa procesowego, a to art. 7 k.p.k. przez dokonanie dowolnej oceny dowodów, a w konsekwencji błędu w ustaleniach faktycznych w zakresie udziału oskarżonego w czynach w części zaskarżonej apelacją, co miało wpływ na treść wyroku w zakresie uznania go winnym opisanych tam czynów; naruszenie art. 5 § 2 k.p.k.,
- w punkcie 5 rażąco niewspółmierność kary łącznej, w sytuacji gdy niesłusznie przyjął sprawstwo oskarżonego w odniesieniu do czynów, których nie popełnił,

- w punkcie 16 nieprawidłowe orzeczenie obowiązku naprawienia szkody w sytuacji, gdy czynu na szkodę Parafii Rzymskokatolickiej w R. nie popełnił,
- w punkcie 21 poprzez zasądzenie opłaty w wysokości odpowiadającej karze, która odnosi się do czynów, których oskarżony się nie dopuścił.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca oskarżonego wniósł o:

- zmianę wyroku w punktach 2 i 3 poprzez uniewinnienie oskarżonego od czynów opisanych w punktach II, III, V, VI, VII, X, XI, XII i XIII części wstępnej wyroku,
- orzeczenie jednostkowych kar pozbawienia wolności za czyny z punktów IV, VIII i IX części wstępnej wyroku i orzeczenie kary łącznej w wymiarze 1 roku pozbawienia wolności,
- uchylenie w punkcie 16 obowiązku naprawienia szkody na rzecz Parafii Rzymskokatolickiej w R.,
- zmianę punktu 21 wyroku i zasądzenie opłaty odpowiednio do zmienionego wyroku.

Obrońca oskarżonego P. O. zaskarżył wyrok w części, tj. w zakresie punktów od 7 do 11 oraz w punkcie 16 odnoszącym się do oskarżonego P. O..

Wyrokowi zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miała wpływ na jego treść, polegający na nieprawidłowym przyjęciu, że oskarżony dopuścił się czynów opisanych w punktach XVII, XVIII, XX, XXI, XXII, XXIII części wstępnej wyroku, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego jak i wyjaśnień oskarżonego P. O. wynika, że oskarżony nie dopuścił się popełnienia zarzucanych mu czynów,
- rażąco niewspółmierność orzeczonej wobec oskarżonego kary łącznej pozbawienia wolności oraz kary łącznej grzywny, a także obowiązku naprawienia szkody i nieuwzględnienie w tym zakresie postawy oskarżonego, jego właściwości i warunków osobistych, dotychczasowego sposobu życia, zachowania się po popełnieniu przestępstwa, co w konsekwencji doprowadziło do bardzo surowego wymiaru kary i środka karnego.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca oskarżonego wniósł o:

- uniewinnienie oskarżonego P. O. od zarzucanych mu czynów opisanych w punktach XXI, XXII i XXIII części wstępnej wyroku, natomiast w zakresie pozostałych czynów o złagodzenie wymiaru kary i środków karnych,
- ewentualnie o uchylenie orzeczenia sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi Okręgowemu w Częstochowie.

Obrońca oskarżonego P. S. zaskarżył wyrok w całości, co do czynów opisanych w punktach XXIV, XXV, XXVI oraz w pozostałym zakresie dotyczącym tego oskarżonego, a zatem w punktach 12, 13, 14, 16 i 21.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- newszechstronne rozważenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności niewzięcie pod uwagę, że oskarżony przyznał się do popełnienia przestępstw i złożył wnioski o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy, lecz decyzja jego była wyłącznie motywowana chęcią jak najszybszego opuszczenia aresztu śledczego w związku z uroczystością I Komunii Świętej jego córki,
- rażąco niewspółmierność orzeczonej kary ze względu na sytuację rodzinną i majątkową oskarżonego.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych mu czynów, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Żaden z wniesionych środków odwoławczych nie zasługiwał na uwzględnienie, a zarzuty w nich postawione okazały się być w sposób oczywisty bezzasadne. Niemniej jednak, w wyniku kontroli odwoławczej konieczna okazała się zmiana punktu 8 zaskarżonego wyroku w związku z oczywistym uchybieniem, jakiego dopuścił się sąd I instancji w zakresie określenia kary, jaką orzekł wobec oskarżonego P. O. za popełniony przez niego ciąg przestępstw. Sąd Okręgowy najprawdopodobniej omyłkowo zamiast określenia, iż wymierza w tym zakresie „jedną” karę, użył sformułowania, że orzeka karę „łączną”. Jest przy tym oczywiste, że swe rozstrzygnięcie o karze łącznej w odniesieniu do oskarżonego P. O. sąd meriti zawarł w punkcie 11 zaskarżonego wyroku i wydał je w oparciu o stosowne w tym przedmiocie unormowania, zaś sformułowanie użyte w odniesieniu do kary orzeczonej za ciąg przestępstw przypisanych temu oskarżonemu w punkcie 8, zostało użyte po prostu omyłkowo, niemniej jednak wymagało korekty sądu odwoławczego z uwagi na zdecydowaną odmienną, jaką cechuje się instytucja kary łącznej - opisana w treści art. 85 k.k. i następnych, od pojęcia „jedna kary”, jaką orzeka się w ramach instytucji ciągu przestępstw w oparciu o treść art. 91 § 1 k.k.

W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok jako słuszny należało utrzymać w mocy, nie znajdując jakichkolwiek podstaw do podzielenia argumentacji skarżących w zakresie zarzutów, jakie postawione zostały zaskarżonemu orzeczeniu.

I tak na samym wstępie stwierdzić trzeba, że Sąd Okręgowy w Częstochowie procedował w niniejszej sprawie prawidłowo, nie naruszając podstawowych zasad procesu karnego oraz poczynił zasadniczo trafne ustalenia faktyczne co do sprawstwa i winy wszystkich oskarżonych w zakresie postawionych im zarzutów, zaś swoje stanowisko w sposób jasny i przekonujący uzasadnił w pisemnych motywach, sporządzonych zgodnie z wymogami art. 424 § 1 k.p.k. Lektura uzasadnienia wskazuje, iż sąd orzekający miał w polu widzenia wszystkie dowody zebrane w toku postępowania, zarówno te dla oskarżonych niekorzystne, jak i te, przemawiające na ich korzyść. Kontrola odwoławcza wykazała również, że właściwa była prawnie karna ocena przypisanych oskarżonym przestępstw. Sąd I instancji prawidłowo ustalił także stan faktyczny, wywodząc logiczne wnioski z właściwie przeprowadzonej oceny dowodów zebranych w sprawie. Jak wynika z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku, sąd meriti zapoznał się ze wszystkimi dowodami, jakie strony mu przedstawiły, rozważył je wnikliwie oraz dokonał wyboru, którym z nich daje wiarę, a którym tej wiary odmawia i z jakiego powodu.

W tym kontekście nie mogą odnieść skutku zarzuty obrońców oskarżonych, które sprowadzają się wyłącznie do nieuzasadnionej polemiki z oceną tychże dowodów i do bezpodstawnego kwestionowania ustaleń w zakresie odpowiedzialności karnej oskarżonych. Sprawstwo poszczególnych oskarżonych w zakresie kradzieży, kradzieży z włamaniem oraz pozostałych występków, których oskarżeni dokonali, jawi się jako oczywiste w świetle tak zeznań pozostałych współsprawców, jak i również wyjaśnień samych oskarżonych, którzy na różnych etapach toczącego się postępowania przyznawali się w przeważającej mierze do ich dokonania i co więcej, wyrażali chęć skorzystania z możliwości ich skazania bez przeprowadzenia rozprawy. Kwestionowanie przez apelujących w chwili obecnej sprawstwa oskarżonych jawi się wyłącznie jako nieudolna próba podważenia trafnych ustaleń sądu meriti w zakresie poszczególnych występków, jakie zostały przypisane w zaskarżonym wyroku. Nie przekonuje także w żadnym razie argumentacja użyta przez skarżących w zakresie powodów, dla których oskarżeni mieliby przyznać się do postawionych im zarzutów i w konsekwencji wnioski apelacji co do ich uniewinnienia od popełnionych przez nich niewątpliwie przestępstw.

Sąd Apelacyjny w całości akceptuje rozważania Sądu Okręgowego w Częstochowie co do oceny poszczególnych dowodów – w tym zwłaszcza źródeł osobowych – wskazujących w sposób zdecydowany i konsekwentny na udział oskarżonych P. O. i P. S. w przypisanych im przestępstwach, w tym w kradzieżach i włamaniach do domów

mieszkalnych oraz plebanii, a nadto w zakresie przyczyn, dla których uznano sprawstwo kierownicze oskarżonego R. K. w większości z nich.

I tak, nie może budzić wątpliwości, że w zakresie czynów przypisanych oskarżonemu R. K., a opisanych w punktach II i III trafnie poczyniono ustalenia w oparciu o zeznania współsprawców S. Z., K. J. (2) i A. B., którzy wskazywali na jego udział w tych przestępstwach i jego kierowniczą w nich rolę. Sam oskarżony zresztą w swych początkowych wyjaśnieniach przyznawał, że brał udział w przestępstwie popełnionym na szkodę A. O. w C.. W zakresie czynu opisanego w punkcie IV udział oskarżonego R. K. w tym przestępstwie wynikał z wyjaśnień M. G., który wskazywał na to jak wyglądał jego przebieg, co w zupełności korespondowało z pierwszymi wyjaśnieniami złożonymi przez oskarżonego K. w tym zakresie. W odniesieniu do zdarzeń opisanych w punktach V i XXII, a to rozboju na osobie R. P. w O., słusznie sąd meriti jako podstawę do czynienia ustaleń w tym zakresie uznał wyjaśnienia P. O. oraz zeznania M. G., który wskazał, że zarówno osobę, jak i miejsce dokonania przestępstwa wskazał mu R. K.. Jak chodzi o kradzież z włamaniem do domu M. i Z. M. w B. (czyn z punktu VI i XVII części wstępnej) słusznie uznano za wiarygodne w tym przedmiocie wyjaśnienia oskarżonego P. O. oraz M. G. a nadto depozycje oskarżonego R. K., który przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu. Co do kradzieży z włamaniem na plebanię w R., czyli zarzutu z punktów VII i XVIII, ustalenia faktycznie trafnie poczyniono na podstawie wyjaśnień oskarżonego P. O., zeznań A. S., którzy wskazali na R. K. jako osobę, która pokazała im miejsce przestępstwa i zleciła kradzież. Oskarżony K. w swych wyjaśnieniach złożonych w toku śledztwa przyznał także te okoliczności. Odnośnie czynu z punktu VIII, a to usiłowania kradzieży na szkodę K. B. w W., trafnie sąd meriti za podstawę ustaleń przyjął wyjaśnienia współsprawców, a to M. G. i M. M., którzy wskazali na oskarżonego R. K. jako na zleceniodawcę wykonania tego przestępstwa, obecnego na miejscu zdarzenia. Dodać także trzeba, że oskarżony K. potwierdził w toku postępowania przygotowawczego swój udział w czynie. Co do przestępstw opisanych w punktach IX, XX, XXI oraz XXV, czyli włamania na plebanię przy ulicy (...) w C. oraz kradzieży z włamaniem popełnionej na szkodę K. K., to także trafnie za podstawę ustaleń przyjęto zeznania i wyjaśnienia współsprawców P. O. i P. S. oraz A. S., którzy wskazywali na R. K. jako osobę, która zleciła dokonanie przedmiotowej kradzieży z włamaniem. Jeśli idzie o kradzież złotej biżuterii na szkodę A. G. w K., jako materiał dowodowy, na którym oparł swe ustalenia sąd I instancji, prawidłowo przyjęto zeznania M. G. i M. M. – współsprawców w zakresie tego czynu. Dodatkowo podnieść należy, że pokrzywdzona i jej wnuczka rozpoznały M. M. jako jednego ze sprawców, który został następnie zatrzymany przez policję wraz z M. G. i skradzionym mieniem. Co się tyczy usiłowania włamania do plebanii kościoła przy ulicy (...) w C. (czyn opisany w punktach XI, XIX, XXIV) trafnie oparto ustalenia faktyczne w tym zakresie na wyjaśnieniach oskarżonych P. O. i P. S. a nadto na zeznaniach M. G. i A. S.. Osoby te, za wyjątkiem A. S., wskazały na oskarżonego R. K. jako osobę zlecającą dokonanie tego przestępstwa. W zakresie czynów z punktów XII i XIII a także XV i XVI, tj. usiłowania włamania na plebanię przy ulicy (...) w C. oraz usiłowania kradzieży mienia, słusznie sąd I instancji oparł swe ustalenia na wyjaśnieniach P. O. oraz P. S. a także zeznaniach M. G. i A. S.. Dodatkowym obiektywnym dowodem na sprawstwo oskarżonych był fakt zatrzymania przez policję P. S. oraz A. S.. Oskarżony R. K. przyznał się w toku śledztwa do popełnienia wszystkich omówionych wcześniej przestępstw. Odnośnie czynu z punktu XXIII, tj. zniszczenia mienia na szkodę Z. B. w miejscowości M., trafnie sąd meriti ustalił stan faktyczny w oparciu o zeznania L. B. i Z. B., opinii biegłego a także zeznań M. G. i wyjaśnień oskarżonego P. O., który ostatecznie w śledztwie przyznał się do popełnienia tego przestępstwa. Co się zaś tyczy przypisanego oskarżonemu P. S. występku oszustwa popełnionego na szkodę M. T., rację miał sąd I instancji obdarzając walorem wiarygodności zeznania pokrzywdzonej oraz K. J. (1) co do przebiegu zdarzenia. Trafna była tym samym decyzja odmówieniu wiary wyjaśnieniom oskarżonego P. S. w zakresie w jakim podawał, iż kwota przywłaszczona na szkodę M. T. miała stanowić wyłącznie pożyczkę z przeznaczeniem na zakup taniego gipsu. Wyjaśnienia te nie wytrzymały krytyki w świetle konsekwentnych i jasnych depozycji pokrzywdzonej oraz P. O. i K. J. (1).

Jak już wyżej wskazano sąd odwoławczy w pełni zaaprobował ocenę materiału dowodowego dokonaną przez sąd I instancji uznając ją za zgodną z dyrektywami określonymi przez ustawodawcę w art. 7 k.p.k. Ocena ta jawi się jako swobodna, odpowiadająca zasadom doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania. Ocena ta w żadnym momencie nie może zostać uznana za ocenę dowolną, jak postulują to skarżący w wywiedzionych środkach odwoławczych. Tym samym bezzasadne są zarzuty, jakoby analiza materiału dowodowego doprowadzić miała do

błędnych ustaleń faktycznych w zakresie sprawstwa i zawinienia oskarżonych R. K., P. O. oraz P. S.. Co istotne, sąd meriti wskazał w pisemnym uzasadnieniu dlaczego nie sposób obdarzyć walorem wiarygodności wyjaśnień oskarżonych, złożonych na etapie postępowania przed Sądem Okręgowym, jak również w toku postępowania ponownego w sprawie, w których to depozycjach oskarżeni wycofywali się zarówno ze złożonych wyjaśnień, w których potwierdzali swój udział w przestępstwie, jak i w zakresie podania motywów zmiany swych wyjaśnień. Słusznie podkreśla Sąd Okręgowy, że skoro wszyscy oskarżeni, kilkakrotnie na etapie śledztwa, przyznali się do popełnienia stawianych im zarzutów formułując dodatkowo wnioski o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy, to zasady doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania wskazują, że to przyznanie się miało swe racjonalne uzasadnienie. Wszyscy oskarżeni byli już wielokrotnie karani i mieli świadomość konsekwencji takiego swego zachowania, w tym zwłaszcza jego skutków prawnych. Jak słusznie zauważa sąd meriti na k.24 pisemnego uzasadnienia, reguły, jakimi kieruje się postępowanie karne nie były oskarżonym obce, a swe decyzje procesowe podejmowali z całą pewnością świadomie. Odrzucić zatem należało sugestie oskarżonego P. S. w zakresie w jakim podał, że przyznanie się do winy spowodowane było chęcią jak najszybszego opuszczenia aresztu śledczego w związku z Komunia świętą jego córki. Oskarżony ten, jako osoba wielokrotnie skazana doskonale zdawał sobie sprawę, że nawet jego przyznanie się do popełnienia zarzucanych mu przestępstw w kontekście ich ilości i stopnia społecznej szkodliwości a nadto jego uprzedniej karalności wcale nie gwarantuje możliwości niezwłocznego opuszczenia zakładu karnego. Podobnie w tym kontekście jako chybiony ocenić trzeba zarzut naruszenia przez sąd I instancji zasady określonej w art. 5 § 2 k.p.k., jako że zarówno w toku postępowania przed Sądem Okręgowym, jak i na etapie postępowania odwoławczego, nie pojawiły się tego typu wątpliwości, których nie dałoby się rozstrzygnąć za pomocą analizy dostępnego w sprawie materiału dowodowego, stąd nie było nawet potrzeby sięgania po to uregulowanie.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów postawionych zaskarżonemu wyrokowi, a dotyczących sugerowanej przez skarżących rażącej niewspółmierności orzeczonych kar stwierdzić trzeba, że jest to zarzut wprost absurdalny. Nie dość, że kary orzeczone zostały w dolnych granicach ustawowego zagrożenia, to w przypadku oskarżonego P. O. i czynu z punktu 9, wymierzona tam kara pozbawienia wolności stanowi wręcz ustawowe minimum, jakie wobec sprawcy odpowiadającego w warunkach art. 64 § 2 k.k. można było orzec. Trzeba však pamiętać, że ustawodawca uznał, iż przesłanką uzasadniającą zmianę orzeczenia o karze w ramach podstawy odwoławczej z art. 438 pkt 4 k.p.k. jest nie sama "niewspółmierność kary", lecz wyłącznie taka, która ma przymiot "rażącej" w rozumieniu ww. przepisu. Nie każda bowiem różnica w ocenie łagodności lub surowości kary pomiędzy sądem meriti a skarżącym, ma prowadzić do zmiany orzeczenia o karze w postępowaniu odwoławczym, czy też w ogóle dawać podstawę do kwestionowania trafności wydanego przez Sąd I instancji orzeczenia. Przesłanka rażącej niewspółmierności kary jest spełniona wyłącznie wtedy, jeśli z punktu widzenia nie tylko sprawcy, ale i ogółu społeczeństwa, kara jawi się jako niesprawiedliwa, zbyt drastyczna, przynosząca nadmierną dolegliwość.

Z taką sytuacją absolutnie nie mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku przekonuje, iż sąd orzekający należycie rozważył i właściwie ocenił wszystkie istotne okoliczności sprawy, w tym podnoszone przez skarżących, a mające związek z wymierzoną karą pozbawienia wolności i karą grzywny. Uwzględnił nadto reguły i zasady mające znaczenie przy orzekaniu w tym przedmiocie tak w odniesieniu do kar jednostkowych, jak i kary łącznej, toteż wymierzona oskarżonym - przy zastosowaniu zasady asperacji - kara łączna pozbawienia wolności i grzywny, cech rażącej surowości w żadnym razie nie nosi. Z kolei wybór zasady orzekania o karze łącznej został dokonany trafnie, albowiem sąd meriti miał na uwadze cele zapobiegawcze i wychowawcze wynikające z treści art. 85a k.k., jakie kara ma osiągnąć. Granice kary łącznej - ukształtowane przez kary jednostkowe i kary orzeczone za ciągi przestępstw - wynosiły odpowiednio w przypadku oskarżonego R. K. od 2 lat i 2 miesięcy do 6 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz od 120 do 320 stawek dziennych grzywny; w przypadku oskarżonego P. O. od 2 lat i 1 miesiąca do 5 lat i 5 miesięcy pozbawienia wolności oraz od 50 do 100 stawek dziennych grzywny; wobec oskarżonego P. S. od 2 lat do 3 lat pozbawienia wolności oraz od 40 do 50 stawek dziennych grzywny. Wysokość orzeczonej wobec oskarżonych kar łącznych pozbawienia wolności i grzywny mieści się więc w granicach wyznaczonych przepisem art. 86 § 1 i 2 k.k. Zważywszy zaś na różnorodność dóbr chronionych prawem oraz działanie na szkodę wielu różnych pokrzywdzonych, w jakie godziło zachowanie oskarżonych, nie sposób uznać, że orzeczone kary jawią się jako rażąco surowe. Podobnie nie mają racji skarżący, gdy upatrują rażącej niewspółmierności kary także w

orzeczeniu dotyczącym środków kompensacyjnych polegających na obowiązku naprawienia szkód wyrządzonych poszczególnymi przestępstwami. Po pierwsze wskazać trzeba, że po nowelizacji Kodeksu karnego przepis art. 53 k.k. nie będzie miał już swego zastosowania odnośnie orzekania o wysokości obowiązku naprawienia szkody, a po drugie wynikająca z orzeczenia sądu karnego konieczność naprawienia szkody powinna spowodować powstanie u sprawcy przekonania o nieopłacalności popełnienia przestępstwa, a więc jednocześnie może przyczynić się do jego wychowania ku poszanowaniu wartości obowiązujących w danym społeczeństwie. W tym właśnie kontekście, orzeczenie takich obowiązków wobec oskarżonych ocenić trzeba jako uzasadnione.

W tym stanie rzeczy, nie znajdując podstaw do podzielenia zarzutów i wniosków apelacji w zakresie wpływu sugerowanych przez skarżących uchybień na treść zaskarżonego orzeczenia, jak też do działania z urzędu niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów, Sąd Apelacyjny wydał orzeczenie reformatoryjne – po myśli art. 437 § 2 k.p.k. – wyłącznie w omówionym wyżej zakresie co do oskarżonego P. O., a w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kosztami za postępowanie odwoławcze obciążono Skarb Państwa, zwalniając oskarżonych od ich ponoszenia z uwagi na wymierzone im izolacyjne kary pozbawienia wolności i brak w chwili obecnej źródeł dochodu. Wszystko to czyni uzasadnionym stwierdzenie, że uiszczenie tej należności byłoby dla oskarżonych zbyt uciążliwe, o ile nie nieprawdopodobne. Ponieważ w postępowaniu odwoławczym obrońcy oskarżonych nie stawili się na rozprawę, a zatem oskarżeni nie byli na tym etapie reprezentowani przez obrońców z urzędu, nie przyznano od Skarbu Państwa na rzecz kancelarii adwokackich wnioskowanych w środkach odwoławczych kosztów nieopłaconej pomocy prawnej.

SSO (del.) Adam Synakiewicz SSA Michał Marzec SSA Iwona Hyla